

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

7 de iniuriarum Abolitione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

condere, *lib. carmen, 21. de testib. P. l. cum leges. Et l. qui, §. fin. de test. in P. Idem statuendum si quis in libello principi dato, vel alii quem infamet, l. item apud Labonem, l. 5. §. si quis libello, de inur. P. Si carmen conscribat, vel proponat, vel cantet aliquid, quod pudorem alicuius lædat, d. l. item autem, §. hac autem fere sunt. Proinde quod maius est, si quis famosum libellum siue domi, siue in publico. siue quocunque loco ignarus repererit, aut contempere debet priusquam alter inueniat, aut nulli confiteatur inuentum: quod si non fecerit, vel non contempserit, vel si manifesta fuerit, ut auctor capitali sententia damnandus est, l. vni. de famo. libell. lib. 9. C. r. 36. c. fi. 5. q. 1. Nec admittitur huius criminis defensio per procuratorem, l. pen. §. ad crimen, de pub. iud. in P. c. vni. de accusat. Rota. 485. incipit scelericus, videlicet si criminaliter agatur, non etiam si ciuilitur: quia tunc priuatum iudicium sit actio ciuilitur proposita iniuriarum, l. iniuriarum, C. de inur. factis in argu. ca. tue, de procurator. Iure pontificio, qui in alterius iniuriam & famam, scripturam aut verba contumeliosa confinxerit, & competus scripturam non improbauerit flagellatur: & si quis inuenerit, nec fregit, ut auctor iudicatur, c. 1. 5. q. 1. Et qui inuenti fuerint famosus libellos in ecclesia ponere, anathematizandi, ca. si quis, 5. q. 1. ¶ Constitutio Caroli 5. Cæsaris de causis capitalibus, art. 110. edita. in infamantem penam eandem irrogat, quam mereretur diffamatus libello, si eius criminis reus quo accusatur peractus esset. Rursum in comitis habitis Augustæ Vindelicorum, anno 1548. sub eodem Carolo, c. 34. inhibiti sunt libelli maledici, picturæ, sicuturæ, scripturæ, pasquilli, & alia, quæ in alterius infamiam fiunt, constituta pena carceris, & multæ: neve Typographi sub eadem pena, & officii Typographici ademptione, audeant hos libellos excudere, aliove, quin prius eius loci magistratibus communicauerint, se copiam fecerint, & nisi apposterint locum & tempus ubi excudunt, nomenve auctorum. Inhibeturque huiusmodi libellos, picturas, imagineve veritas potestas vendere, donare, emere, habere. ¶ Ex t. senatusconsulto Romano olim, libri Labieni, ut nimium mordaces, combusti sunt eo etiam viuente, ut ait Seneca lib. 10. De cleme. in princ. ¶ Athenis prætor Mori, hide, decretum scriptum de nemine a comitis perstringendo: quod tamen abrogatum scribit Suidas ab alio prætor Euthymene, Suid. in Euthyme. redditaque comitis licentia. ¶ C. Lutorius prætor Prætoris, magni nominis poeta & eques, qui in Germanici mortem carmen egregium scripserat, ac magnæ pecuniæ vim pro eo acceperat, ac cutus est, quod per morbum Drusi carmen in eius mortem scripserat: & ideo a Senatu condemnatus obiit, Dio. Cass. lib. 57. hist. 7. Roma. ¶ Anaxandrides prætor comicus Rhodius, fame atque inedia mori ab Atheniensibus coactus est, quod eos optimas quidem leges habere, malis vero uti dixisset, ut meminit Ouidius in l. in. ¶ Sorates prætor Cretensis Phylacæon, id est, nugatum carminum poeta, cum de rege Ptolomæo plura impudentius scripserat, in plumbeo vase conclusus in mare demersus est, auctore Athenæo Dipnoso, lib. 14. c. 7. Plutarchus autem in Pedagoga, i. plum in carcere contabuisse adfert. Sanctum lege 12. tab. ne quis maledicam in quemquam scriberet carmen, aut vltimo afficeretur supplicio, ut testatur Cicero de Repp. §. 4. Tusculan. Horatius lib. 2. satyr. 1.*

Si mala considerit in quem quis carmina, ius est Indicium quo.

De iniuriarum Abolitione. Cap. 7.

- 1 Iniuria quot modis aboletur.
- 2 Iniuria condemnatus an sit infamis, §. 7.
- 3 Palinodia iniuriarum, emenda honoraria est.
- 4 Poetis Roma maledicentia castigata, §. alibi.
- 5 Iniuriarum actio morte quomodo tollatur, & quando transeat in heredes.
- 6 Iniuriarum libellum scandum inter Christianos maxime, §. n. 7. 8. 9.
- 10 Iniuria quomodo expresse vel tacite remittatur, Et 11.
- 12 Iniuria remissa censetur de simulatione.
- 13 Iniuriarum actio anno exstinguitur si non agatur.
- 14 Iniuria mutua an admittant compensationem.
- 15 De contumeliosis dictum Aristotelis.
- 16 Iniuria leues vel panam non habent, vel habent non infamantem. 17. §. 18.

¶ Iniuriarum abolitio pluribus modis fit, vel soluta pena ciuili vel criminali imposita, §. in summa, de iniuriis, ap. Just. l. 7. C. eo. l. i. eo. in P. vel palinodia seu recantatione, vel morte, vel recantatione, seu remissione, vel alius excusationibus. De modo pri-

mo, generalis est regula: solutione eius quod debetur, tolli omnem obligationem, §. i. quib. modis toll. oblig. ap. Just. Ideo pena exacta, satisfactio iniuriato facta, nihil est, quod de iniuriis vindicatis conqueratur quia eas passus est: quia satisfactio, solutionis instar est, l. solutionis, §. 4. de solutio. P. l. solutionis, 176. de verbo obli. l. omnes, 23. in ver. luisse, C. de pe. Quæ sit illa legitima satisfactio, iam in singulis membris iniuriarum tradidimus. ¶ Admonendi tamen sumus, quamuis iniuriarum actio hoc modo aboletur intuitu iniuriati, nihilominus in persona iniuriantis condemnati, veluti cicatrices iniuriæ commissæ remanent: iniuriam videlicet si iniuria commissa fuerit atrox, non si modica, secundum plerumque iuris interpretes. Quamuis Angelus & pro modica damnatum infamem dicat, Angel. in l. infamem, de pub. iudic. Quem sequitur & communem opinionem esse adfirmat Felinus ad ca. cum te, nu. 9. de ve. iud. & alii, vide Fuluum Clarum, l. 5. senten. in §. iniuria, nu. 7. Quibus tamen ego repugno, nisi pena imposita infamiam habeat. Potius enim laudo perfectam amnestiam iniuriarum, quam præteritarum notam. In grauibus portor infamiam comitari recte arbitror iniuriantes, non ut bis puniri pro eodem delicto videantur, hoc enim iura verant, l. licet, in fin. ante, ca. pos. abul. l. omnes & l. pen. de pen. C. l. bona fides, de regul. iur. P. sed ut pena durans, a simili iniuria inferenda deterreat & quia, ut paulo post dicemus, iniuriarum actio per se famosa est, l. prætor edixit, 7. de inur. P. l. i. de his qui not. inf.

¶ Secundo, t. ut plerumque iniuriis satisfit verbalibus, aut scripto prolatis, cum quis Palinodiam corum, quæ temere protulit, iubetur agere, eo loco ubi protulit, vel alio loco, vel presentibus testibus adhibitis, dicimus multa vel emendam honorariam: quibus & additur multa numeraria. Sic legimus remissam iniuriam Stesichoro poetæ, qui oculis priuatus fuit, quod carmen famosum & maledicum coniecisset in Helenam: restitutum autem visum postquam palinodia laudes eius cecinit. Indicat & his verbis Horatius Epod. ode 17.

*Infamio Helenæ Castor offensæ vice,
Fraterq; magni Castoris victi prece,
Adempta vati reddidit lumina.*

¶ Absoluuntur t. hodie rei iniuriarum simplicium verbalium acti, si coram iudice summarie & de plano inficiuntur se iniurias pronuntiasse, & si profiteantur, conuenerunt in sua opinione esse bonæ famæ & opinionis, l. o. Pap. l. 2. R. h. p. o. ar. 11. 2. ar. pen. §. si. Sic Næuius poeta cum ob assiduum maledicentiam & probrum in principes ciuitatis, more poetarum Græcorum dicta, in publica vincula Romæ a Triumuiris ductus fuisset, postquam alias fabulas in carcere scripsit, in quibus delicta sua & linguæ petulantiam, qua multos antea læserat, aperitissime diluit, facile vinculis solutus est, ut ait Aul. Gellius l. 3. c. 3. Quæ intelligenda sunt, quando ipsa palinodia tantundem restituitur famæ, quantum iniuriæ dictio ademerat: alioquin si remaneat iniuria post palinodiam, alia satisfactio coniungenda. Et tunc qui iniuriam intulit, non potest se tueri dicendo, se non habuisse animum iniuriandi: quia verba vel facta quæ iniuriam sua natura continent, animo censentur dicta iniuriandi, nisi manifestis probationibus contrarium appareat, Socin. consi. 146. nu. 7. Ver. circa tertiam. volum. 1. Paris. consi. 46. l. 19. nu. 4. qui dicunt esse hanc DD. communem sententiam. Idcirco ut plena sit satisfactio, recantatio iniuriarum, ut plerumque fit, cum face ardente manu comprehensa rei nudis pedibus, & indulto corpori obuoluto venia proclamata iniuriato: & illa dicitur proprie forma emendæ seu emendationis honorabilis. ¶ Tertio t. Mori omnia soluit, §. deinceps, de 5 nupt. in auth. & conuenienter actione iniuriarum. Iniuriarum actio in bonis nostris non est priusquam contestetur, l. iniuriarum actio, 28. de inur. P. ut antequam proposita sit, non possit tranfire ad heredes §. si heredibus, de perp. & temp. actio. nec heredi, nec in heredem datur, nisi lite contestata, l. iniuriarum, 13. de inur. P. l. 1. §. pen. & si de prima. da. l. P. Est enim famosa actio, id est, quæ condemnato irrogat infamiam, l. prætor edixit, 7. de inur. P. l. i. de his qui not. inf. P. Sic fere etiam in aliis pœnalibus & famosis obseruatum est, l. pen. de in us voc. l. in honorariis, de actio. P. l. 1. de perp. & tempo. actio. Litis autem contestatio heredes utrinque obligat utriusque, ad penam numerariam, non corporalem, l. i. ex del. de si. in quan. heredi. tene. ¶ Placet t. autem horum decisio vel maxime, 6 quia ira mortalium aliquando esse mortalis debeat. Item quia, ut do. uimus, quantum fieri potest, sine publica nota iniuriarum obliuisci maxime Christianum fit, & prudentum alioquin hominum. Et sic publice fieri interest ad pacem conseruandam,

Sicuti & exemplo docet factum Thrasibuli, qui occisis vel eiec-
 ctis triginta tyrannis Atheniensibus praepositis, vt populum in
 varias sententias fufum in vnum reuocaret, legem *apud* seu
 obliuionis iniuriarum sancit, exacto iureiurando a ciuibus. Et
 praeteritis iniurias non recordaturos, vt notant *Emilius Pro-*
bus in Thrasibulo. Plutarchus in *Positi*. *Æschines contra Ctesiph.* &
Æschines contra Ctesiph. Dio lib. 44. in concio. Cic.
 Valer. Maxim. lib. 4. c. 1. Simile senatusconsultum latum est a Ro-
 manis sub Iulio Cæsare, suadente Cicerone, auctore Dione
 7 Cassio, lib. 55. hist. ¶ Iniuriis ¶ a suis ciuibus Thebanis Epami-
 8 nundas affectus, a quo animo tulit, quod patria sua irasci, nefas
 esse duceret. *Æmilius Probus in Epaminunda*. ¶ Et ¶ Phocion præ-
 stantissimus æquissimusque Atheniensium Imperator, inuidia
 & calumnia proditoris Pirei insimulatus, cum ad supplicium
 duceretur, & aliquis eum rogasset, eequid filio Phoco nuntiarī
 vellet, respondit: *Polo ei dicat meis verbis, ne eius iniuria qua mihi*
fit ab Atheniensibus meminisse velit idem in Phocione. ¶ Pomponi-
 9 us ¶ Articus liberalitate vtens, nullas inimicitias gessit, quod
 neque adebat quenquam: neque si quam iniuriam accepisset,
 malebat vlisci, quam obliuisci, idem seu Cornel. Nepos. in *vita At-*
 10 *rici*. ¶ *Remissio* ¶ porro aboletur iniuria, vel expresse, vel tacte:
 expresse, per *Patrum*, *si tibi decem*, §. 1. de pact. P. *non solum*, 11. §. 1.
 de iniur. P. ad supplicationes vel per preces inferentis. c. *si ille*, 23.
 q. 4. Item si volente & postulante pœnam certam aduersario in-
 iuriato, iudex iniurianti eam pœnam imposuerit, & eam luerit
 iniurians, *l. sed si vnus*, 17. §. si ante iudicem, de iniur. in P. ¶ Verum
 11 si ¶ infirmus, confitendo sacerdoti, remittit iniuriam illatam
 ab aliquo, censetur remississe odium, non tamen satisfactioem
 iniuriæ, ex sententia Panormitani, in c. 1. de malef. vide glo. in §. cui
 rei grane impedimentum, de collat. in *pragm. sancti in ver. rancores*,
 quia pœnitenti iniuriam fecisse, tenemur quidem odium & pec-
 12 catum remittere, non autem satisfactioem iniuriæ, e. de occi-
 dendis, 13. q. 5. glo. & D. D. in cap. 1. de malef. fo. And. in ca. 2. de homi-
 12 *ci. in Sex.* ¶ Tacite ¶ remittitur *Disimulatione*, si non obstante
 iniuria prolata, quis pristina familiaritate vtatur: si statim qui
 patitur ad animam non reuocauerit. Necis postea ex pœnitenti-
 13 a iniuriam remissam poterit reuocare, §. si. de iniur. apud *Iusti-*
nia. *l. non solum*, §. 1. eod. P. Reuocare autem censetur, si accepta in-
 13 iuria iratus remaneat: contra, si non fuerit iratus. ¶ Si quis ¶ quo-
 que intra annum cum peller, non agat, remissa censetur, *l. si non*
 14 *conuicti*, §. C. de iniur. ¶ Sed ¶ num *Compensatione* quoque tollan-
 tur non inutiliter quæritur, vt si mutuo aliqui sibi iniurias vtin-
 que inferant. Et omnis controuersis sic arbitrori iudicandum, si
 agatur criminaliter, vnumquemque pro sibi illata iniuria agere
 posse, nec compensationem admittendam ex sententia *Specu-*
latoris, sit. de accusat. §. 1. vers. quod si vocauit te, Angeli, in *l. ut vim*,
 de iust. & iure, P. & Panormitani, in c. cum te, de sen. & re iud. nu.
 25. Quia iniuriæ diuersa respiciunt, neque delicta concurrentia
 sibi inuicem dant immunitatem, *l. in lingua*, 2. de pub. iud. P. cum
 impunita non debeant esse maleficia, *l. ita vulneratus*, ad leg. *A-*
quil. P. Ordinem tamen seruandum puto, vt de grauioribus pri-
 mum tractetur, vel de iis, quæ priore loco sunt propositæ, c. *ne-*
ganda, & seq. 3. q. 3. *l. neganda*, c. qui accusa poss. Verum non imus
 inficias, dignum cognitu esse in iniuriis mutuis, quis prior ag-
 gressus causam & initium dederit rixæ; nam qui defendit, si legi-
 timos fines defensionis non excessit, non tenetur de repulsa re-
 ali iniuria, *l. i. §. cum arces*, si quadrup. p. sup. feci. d. ca. li. 9. P. tu. *l. si*
ex plagis, §. *subernarius*, ad leg. *Aquil.* P. *l. ut vim*, de iust. & iure, c.
si suspicosis, de offi. deleg. *l. quoniam*, de vi publi. C. *in mandatis*, 3. q. 3.
Pugnandum est, inquit *Liuius lib. 1. de bello Macedo*, interdum non
 quia velis, sed quia hostis cogat. Si excedat autem iustam defen-
 sionem, tenetur, cum aliter se tueri possit, si percussio non defen-
 sio sit: si cum cedere poterat, persequitur. Tunc enim alia iniuria
 potius, quam defensio iniuriæ est, vt ait Panormitanus in c. cum
 10. n. 23. de sen. & re iud. Et id videtur expresse notasse Paulus, dum
 excusat vim propulsuam iniuriæ illatæ, si aliter euadere quis
 non possit. *l. sciendam*, §. 2. qui cum alter, ad leg. *Aquil.* P. Proinde
 in conuictis, quæ verborum habent iniurias, conuictis aliis resi-
 stere, non potest esse perfecte legitima defensio: nam verbis ita
 contendere ad feminas maxime pertinet, & pueros. Nisi quis
 ex personis & qualitate delictorum, velit hanc linguæ volubili-
 tatem compensare: plerumque enim irascita iubet. Quod recte
 expressit *Homerus* apud quem sic inquit ad Achillem *Æneas*, *Ho-*
mer. lliad. 20. vers. 245.

Et si quæretur an videtur iniuriæ...

πολλὰ μὰτ' ἂν' ἐν νῦν ἐκείνῳ γ' ὅτ' ἄρ' ἔστι.
 σπέρηθ' ὃ γὰρ ὅτ' ἐβέβαιον, σπέρηθ' δ' ἐν μὲν
 παρ' αἰσῶν, ἐπὶ τῶν ποδῶν γ' ἐν δὲ καὶ ἐν δὲ
 ὅτ' αἰσῶν ἔστι παρ' αἰσῶν ὅτ' αἰσῶν.
 ἀλλὰ τῆς ἐξουσίας καὶ νῦν ἐκείνῳ
 νεκρῶν ἀνδράσιν ἐναντίον ὡς γυναικῶν
 αἰτ' ἄλλ' αἰσῶν αἰσῶν ὡς γυναικῶν
 νεκρῶν ἀνδράσιν ἐναντίον ὡς γυναικῶν
 αἰσῶν ὡς γυναικῶν ὡς γυναικῶν, &c.

Id est:
 Licet enim ambobus opprobria loqui
 Multa valde, neque nauis centi remis onus portares.
 Volubilis enim lingua hominum, multique in sumi sermons
 Omnigeni, verborum autem multa profuso hinc atque hinc:
 Quale dixisti verbum, tale audies.
 Sed quid rixis & opprobriis nobis necesse est
 Contendere mutuo contra ut mulieres,
 Quæ irate contentioem permittosam
 Contendunt mutuo, mediam in viam euntes,
 Multa vera, & non ira autem & ista iubet.
 In istis itaque velitationibus verborum, si graues non sint ini-
 iuriæ, & ciuilliter agatur, compensationi fatius erit studere, quam
 fouendis litibus: & ita pœnæ, quæ ex verbalibus iniuriis solent
 infligi numariæ reciprocè remissæ videbuntur. Vt in plerisque
 criminibus admittitur priuatis, quando crimen circa idem ver-
 titur, *l. viro*, & *l. cum mulier*, sol. matr. in P. *l. si ambo*, §. 1. de compen-
 P. *l. si vxor*, §. diuis, ad l. *l. de adul. vide ita tenentem*, loc. de Bellis,
 in *pract. crim. in prin. nu. 16*. Et in aliis semper, si ciuilliter agatur, *l. 2.*
 §. pen. de eo per quem factum erit. *l. si duo*, de dolo. P. Contrarium ta-
 men, si criminaliter: quia pœna corporalis vel criminalis non
 compensationi, *l. 2. §. si publico*, ad leg. *lul. de adult. in P. l. si vxor*, §.
 iudex, eod. ¶ Perferre, ¶ inquit *Aristoteles 4. Ethic. tract. 3. contum.*
lias, & suos negligere seruire est sane. Qui namque non irascitur pro
 quibus oportet, & quibus oportet, fatius esse videtur. Vt *Pasianus* de
 iurgio senatoris equitique Romani pronuntiauit, Non oportere
 male dici senatoribus, remale dici ciuilibus, fang, esse, *Suet. in Vespasiano*.
 ¶ Qui ¶ contumelias non prouocatur perfectus est, qualis Do-
 minus noster Iesus Christus, qui contumelias quidem sibi allatis
 non respondit, blasphemias autem in diuinitatem seuerè & cum
 auctoritate reiecit, c. nonne bene dicimus, de *presum. c. episcopus*,
 40. dist. Sunt minimæ iniuriæ sine pœna, vel si qua imponatur, il-
 la non infamat, c. cum te, 23. de sen. & re iud. nec lubricum cantum
 linguæ, ad iudicium trahendum, *l. famosi*, §. nec lubricum, ad l. *lul.*
mat. P. l. 1. si quis Imper. maled. nec verba irati nimium, & paulo
 post dictorum pœnitentia, c. si quis iratus, 2. q. 3. At quando agi-
 mus de grauius iniuriis in homines dictis, vix est vltimo quo-
 dam dolore non moueantur & impatentia aduersus dicta facta
 ve, non remale dicit. Etenim violentiam seu vim aliquam, quis
 ex contumeliis pati dicitur, *l. alimanta*, §. 1. de *li. hom. exhib.* & vim
 itaque expugnare non vetatur. Quis enim impetum concitati
 spiritus ferret? *Prover. 27. q. Commotus ¶ enim & prouocatus* *l. 17*
ra, ad infamiam perducitur.
 Ex accepta iniuria, quilibet ut plurimum incipit insanire, vt ait
 Terentius in *Adelph.*
 Et rursus, idem in *Andria*.
 Nam & si quis iratus insigetur, insanit.
 ¶ Et ¶ qui modeste se tutando vel purgando ab obiectis iniu-
 riæ dixerit, mentis, vel falsum est quod ais, non videtur in cul-
 pa esse, nec male loquutus, si pro vero loquatur, *Luc. de Pen. in l.*
errat circa prin. de cast. in specul. mil. lib. 1. 2. c. Nam & in iure ve-
 luti ciuilia hæc verba vsurpantur, viam veritatis ignoras, *l. viam*,
loc. C. si so assueras, *l. falso*, de diuers. rescrip. C. *falso tibi persuasum est*,
l. falso, de commu. rer. alie. *falsum est*, *l. 1. de reg. Casoni*, P. *l. si rem*,
 quam de euc. *Hierem. 37.*

De Pignorationibus, seu iure Repressaliorū. Cap. 8.

- 1 Repressalie ad iniurias vindicandas inducitur. Et 2.
- 3 Pignoratō iniuriæ causa quid.
- 4 Repressalie unde dicitur, & quomodo, & pro quo fiant.
- 5 Droict de Marque in Gallia quid.
- 6 Repressalie quando legitime, & causa, 10.
- 7 Iniuriarū illatarū causa non vindicatur iure commissa quæ bella.
- 8 Negotiatorū volatorū causa maxime repressalie inducitur. Et 9.
- 11 Repressalias quis concedere potest.
- 12 Alius pro alio quare in repressalis tenetur, 13. Et 14.